

فصلنامه‌ی علمی-ترویجی دریچه
پرونده‌ی این شماره: **نادیده**
شماره‌ی هشتم

فصلنامه دريچه معماری / شماره‌ی هشتم، زمستان و بهار ۱۴۰۰-۰۱

مدیر مسئول: محمدعرفان عسکری

سر دبیر: محمد مهدی رحمتی

صاحب امتیاز: انجمن علمی معماری دانشگاه تهران

ناظر علمی: محمد فرید مصلح

مدیر مالی و سرویراستار: فریما نکویی

مدیر اجرایی و بازاریابی: نگین صدری

مشاور هنری و طراح جلد: ریحانه رحیمیان

طراح گرافیک و صفحه‌آرا: امید خوئین

اعضای هیئت تحریریه

مشاور سر دبیر: نسترن فراهانی

دبیران بخش پرونده ویژه: فاطمه پارسافر، محمد مهدی رحمتی

دبیران بخش مرور: زهرا نوربالا تفتی، رویا کابلی

دبیران بخش گفت‌وگو: زهرا سیفی، علی آل‌آقا

دبیران بخش برگردان: ارنواز خسروی، دیبا شکرایی

دبیران بخش آزاد: نوپسا عباسیان، طهورا هراتیان

دبیر بخش انگاره: علیرضا مکریان

دبیر بخش نگاره: تارا عسکری

اعضای گروه ویراست

سروش شاه‌حسینی، نگار نیک‌نژادی، مهسا چراغعلی‌خانی،
هانیه صالحی، مریم ابوفاضلی، هما فراهانی، ریحانه محسنیان،
نازنین اولاد، حانیه امیری

اعضای گروه گرافیک

شقایق باقرزاده، رسا بحری، عرفان کمالی، نسترن فراهانی، تارا عسکری

اعضای گروه فروش

دانیال دانایی، جواد برنگی، نیما مسروری سعادت، ترنم غباری

با تشکر از

دکتر احسان بهرامی (مدیرکل فرهنگی و اجتماعی دانشگاه تهران)،
حامد مظاهریان (ریاست دانشکدگان هنرهای زیبا)، مجید پرچمی جلال
(معاونت دانشجویی و تحصیلات تکمیلی دانشکده معماری دانشکدگان
هنرهای زیبا)، سعید حقیر (معاونت پژوهشی و تحصیلات تکمیلی
دانشکده معماری دانشکدگان هنرهای زیبا)، محمدرضا پرینوش،
سعید خاقانی، مریم نوربخش، کامیار صلواتی، شیرین نوروزیان،
عسل نشاطی‌فر، پدram فیضی، محمدجواد احمدی‌زاده و...

حامی مالی

مرکز معماری ایران

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰ هزار تومان

چاپ‌خانه: جهاد دانشگاهی

محمد مهدی رحمتی

دانشجوی کارشناسی
مهندسی معماری
دانشگاه تهران

mahdi.rahmati@ut.ac.ir

تا چه حد می‌توان در گفتمان نقد، تاریخ، جامعه‌شناسی، فرهنگ، ادبیات و معماری صدای نادیده‌ها را شنید؟

نقطه آغاز این تلاش جمعی برای انتخاب موضوع «نادیده» و نوشتن درباره دیگری‌ها، همین یک سوال بود. در واقع سعی بر آن بود که این صداها، تضعیف و خفه‌شده از لابه‌لای متون گذشته و حال بیرون کشیده شوند. در این میان، این خطر نیز وجود دارد که در متن حاصل، که سخن راندن به جای دیگری است، سایه‌گوینده و نویسنده به طور ناخواسته بر هویت این افراد سنگینی کند. در واقع این گروه کسانی‌اند که به حاشیه رانده شده‌اند و همیشه دیگرانی غیر از خودشان درباره آنان سخن گفته‌اند. از این رو، برای کاهش این خطر ناخواسته، از این صداها دعوت شد تا خود را بازگو کنند و بیانگر حقیقت‌ها بشوند. چه خوب است که در این بین بدانیم چه نقش حیاتی‌ای برای خارج کردن نادیده‌ها و به حاشیه رانده‌شدگان از پستوها و به مرکز بردن آن‌ها داریم. از این دریچه سعی شد که به موضوع اقلیت، مهاجران، به حاشیه رانده‌شده‌ها، بی‌خانمان‌ها، کاربری‌های دیده‌نشده و زنانی که از داشتن یک طبقه اجتماعی محروم هستند، نگریست و صرفاً بیان‌کننده آن‌ها نباشیم، بلکه این حذف‌شدگان را به صحنه بکشانیم و در روایت آن‌ها نقش بازی کنیم.

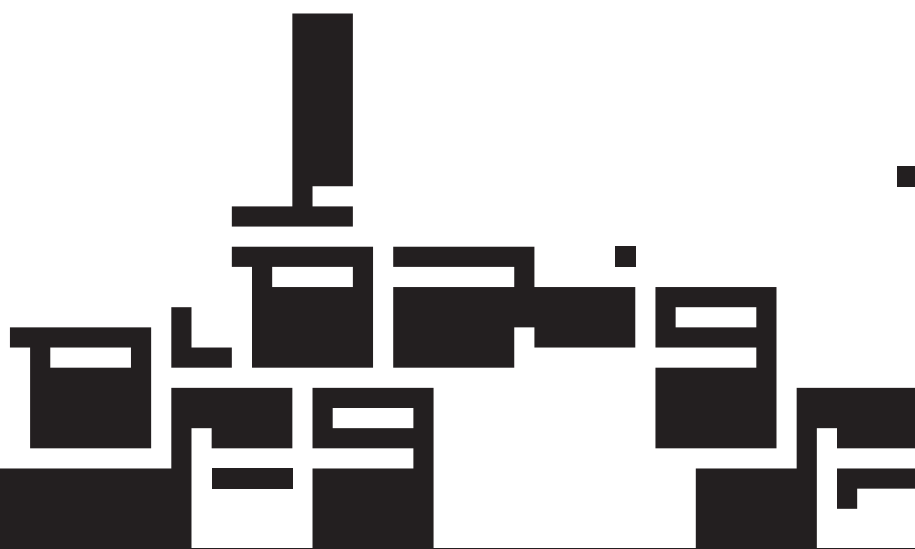
و چه بسا که از روی عادت به ندیدن، از کنار مسائلی مهم گذر کردیم و نادیده گرفتیمشان و چه زیبا گفت زری: «من که گفتم، صد بار بگویم؟... اگر بخواهی که من ایستادگی کنم باید جلوتر بایستم. پس بشنو. تو شجاعت مرا از من گرفته‌ای. آن قدر با تو مدارا کرده‌ام که مدارا عادت‌م شده».

نگاره

عکس از مسعود زیرک

نادیده‌هایی از سکونتگاه‌های حاشیه تهران

مهدی فرجی / ۱۸

اگر در دیده‌ی مجنون نشینی

فاطمه پارسافر / ۲۶

معماری، زبانی نادیده

در ارتباط حکومت و مردم

محمد ابراهیمی / ۳۲

منظری که نمی‌بینیم

امیرحسین مقتدایی / ۳۸

دورایت از تجربه زیسته‌ی یک مهاجر

ندا عباسی ملکی / ۴۴

پنج نادیده‌ی بغرنج معمار

محمدفرید مصلح / ۵۰

آن چیز که خوار آید:

تجربه‌ای شخصی پیرامون آنچه در

خانه‌هایمان نادیده می‌ماند

سید هادی آل داوود / ۵۶

نادیده

نرگس ابوالحسینی / ۶۲

انرژی کارایی؛ مغفول مانده‌ی نام‌آشنا

امیررضا یعقوبی / ۶۶

نم

از مرز تا خانه

رویا کابلی / ۷۴

راهنمای نادیدنی شدن:

خوانشی از

تجربه‌ی راوی شب‌های روشن از شهر

شهرزاد رضائی بمی / ۸۰

دهکده‌ای برای کودکان:

مروری بر پروژهای

دهکده‌ی کودکان اس.او.اس

ریحانه رحیمیان / ۸۶

طراحی برای تاریکی

فائزه صباغیان / ۹۲

کیفیت زیست، در خدمت بنا

فاطمه عرفانی / ۹۸

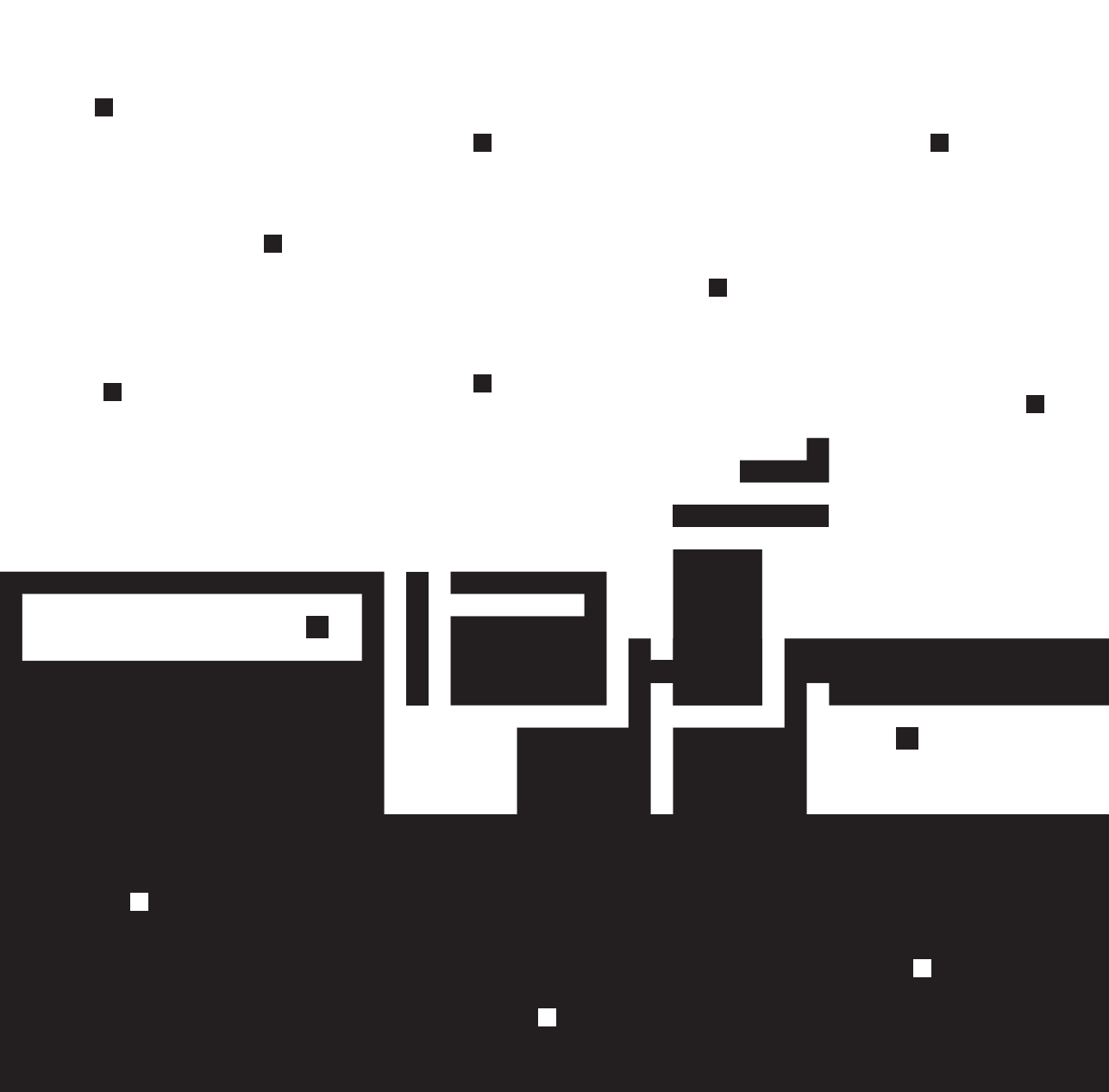
چه کسی از نگهبان، نگهبانی می‌کند؟

زهرا نوربالا تفتی / ۱۰۶

گفت وگو با مهندس حسین شیخ زین الدین
زهرا سیفی / علی آل آقا / ۱۱۸

گفت وگو با استودیو دید
زهرا سیفی / علی آل آقا / ۱۳۶

وقتی که زنان شهر را تغییر دادند

کریستل هاروک

مهدیه یوسفی / محدثه اسدی / ۱۵۴

معماری و زندان‌ها:

چرا طراحی اهمیت دارد؟

دنیا علیپور واعظی / ۱۶۰

موانع فیزیکی

علیه کارتن خواب‌ها

سیمین خسروی / محمدمتین کوچک‌زاده / ۱۶۸

مهاجرت، چالشی تعیین‌کننده

برای معماران و طراحان

ملیکا حیدری / فاطمه شجاعی / ۱۷۸

شهرهای ناپیدا:

بازنگری بحران پناهجویان از طریق طراحی

کیانا صادقی / ۱۸۶

تصویرگر کابوس‌ها

طه‌ورا هراتیان / ۱۹۶

این شهر دیگر جای من نیست!

نیوشا مهران / ۲۰۲

متروپولیس: نادیده‌ای آشنا

مهسا شیاری / کیمیا قاسمی منفردراد / ۲۰۶

از دل برود هر آنچه از دیده برفت؟

نادیده‌ی معماری امروز

امیر حریری / ۲۱۲

دیگری بودن یا نبودن؟ مسئله این است

محمد مهدی رحمتی / ۲۲۲

جنون عصر جدید

سید اردشیر دیباج / ۲۱۶

قالب‌های خالی

علیرضا مکبریان / ۲۳۲

کوچنده

نسترن فراهانی / ۲۳۳

سندروم پیتروپین

محمد محمدخانی / ۲۳۴

شهرهای معاصر سرگیجه‌آورند

نیکتا هاشمی / ۲۳۶

عینک نادیدن

شقایق باقرزاده / ۲۳۸